

Değerli Meclis Üyeleri,

Kıymetli annelerini kaybeden Meclis Başkan Yardımcımız Abdullah İnan ve 3. Meslek Komitesi Başkanımız Fevzi Atşan'na başsağlığı ve sabırlar diliyorum. Merhumelere Allah'tan rahmet diliyorum. Mekânları cennet olsun.

Antalya basın camiamızdaki kayıplarımız bizleri derinden üzmüştür. Haberleriyle her zaman yanımızda olan; Cengiz Savaşeri, Kubilay Eldemirci, Celal Vecel ve Son olarak Zeki Özer Ağabeyi kaybettik. Gazeteci dostlarımıza Allah'tan rahmet; yakınlarına ve basın camiasına tekrar başsağlığı diliyorum. Mekânları cennet olsun.

Değerli Arkadaşlar,

23 Haziran 1920'de Türkiye'nin üçüncü borsası olarak kurulan Antalya Ticaret Borsamızın 105. kuruluş yıl dönümünü gururla kutlamanın mutluluğunu yaşıyoruz. Kurulduğu günden bu yana kentimizin tarımına, ticaretine ve ekonomisine değer katan Borsamız; geçmişin mirasını geleceğe taşıma sorumluluğuyla çalışmalarını aralıksız sürdürmektedir.

Başta tarım olmak üzere, üretimin ve ticaretin her alanında öncülük eden yapısıyla, üyelerimizin ve kentimizin kalkınmasında önemli bir rol üstlenmiştir. Bugün de aynı inançla; tarımın dönüşümüne, ticaretin gelişmesine ve kentimizin kalkınmasına katkı sağlamak için aynı kararlılıkla çalışıyoruz.

Aramızdan ayrılanları rahmetle anıyor; tüm üyelerimize, çalışma arkadaşlarımıza, kıymetli basın mensuplarına ve iş birliği içinde olduğumuz tüm kurum ve kuruluşlara teşekkür ediyorum. Borsamızın 105. yılı kutlu olsun.

Değerli Arkadaşlar,

Sektörümüzün tüm paydaşlarıyla yürüttüğümüz ortak ve kapsayıcı çalışmalar neticesinde hazırladığımız “Yaş Meyve Sebze Piyasası ve Hal Mevzuatı: Tespitler, Sorunlar ve Çözüm Önerileri” başlıklı raporumuzda; yaş meyve sebze piyasasının daha etkin, şeffaf ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşması adına belirlediğimiz öncelikli önerileri geçtiğimiz meclis toplantımızda sizlerle ve kamuoyuyla paylaşmıştım.

Mevzuatta yapılması planlanan değişiklikler sırasında bu önerilerin bütüncül bir yaklaşımla dikkate alınmasının sadece hal sistemini değil, tarladan sofraya uzanan tüm zinciri olumlu yönde etkileyeceğine inanıyoruz. Özellikle; ticarete konu malların dijital sistemlerle izlenmesi, hal yapılarının çağın gereklerine uygun şekilde dönüştürülmesi, yazılımların entegre çalışması ve kayıt dışı ticaretin önlenmesine yönelik güçlü denetim mekanizmalarının kurulması artık bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu önerilerin mevzuata entegre edilmesi hem üreticinin hem de tüketicinin kazanacağı bir sistemin önünü açacaktır.

Değerli Arkadaşlar,

Başta akaryakıt olmak üzere enerji, hammadde ve finansman maliyetlerindeki artışlar; üretimden lojistiğe, ticaretten ihracata kadar tüm aşamaları olumsuz etkilemektedir. Bu yüksek maliyetler, işletmelerimizin sürdürülebilirliğini zorlaştırırken rekabet gücünü de ciddi şekilde azaltmaktadır. Son yıllarda hem sektörümüzde hem de üretim ve ticaret hayatının tüm

kesimlerinde, özellikle elektrik başta olmak üzere enerji maliyetlerinin toplam girdi maliyetleri içindeki payı giderek artmaktadır. Bu maliyetler artık işçilik, kira ve finansman gibi sabit giderlere dönüşmüş durumdadır.

Kentimiz ve sektörümüz açısından 2015–2025 dönemi elektrik kullanım verileri dikkate alındığında bazı önemli tespitler ortaya çıkmaktadır. Öncelikle belirtmek isterim ki; kentimizin milli geliri ile elektrik tüketimi, ülkemiz sıralamasında birbiriyle uyumlu değildir. Kentimiz ekonomisi uzun yıllar boyunca milli gelir açısından Türkiye sıralamasında ilk 10’da yer alırken, elektrik tüketiminde ilk 6 içinde yer almaktadır. Yani aşırı enerji tüketerek büyüyebiliyoruz. Örneğin, 2023 yılında ülkemizin ekonomik büyüme oranı %5,1 iken, kentimiz %6,3 oranında büyümüştür. Elektrik tüketim artışı ise Türkiye genelinde binde 6 iken, kentimizde %6 olmuştur. Yani, kentimiz %24 daha fazla büyümek için ülkemiz genelinden 10 kat daha fazla elektrik tüketim artışı yapmıştır. 2025 yılı ilk çeyreğinde elektrik tüketim artışı kentimizde %15, ülkemizde %6 oranında olmuştur. Ancak bu fark, kentimizin ülke ortalamasının üzerinde büyümesi için yeterli gözükmemektedir. Bu veriler iki önemli konuyu gündeme getirmektedir. Birincisi; elektrik fiyatları bizleri, ülkemiz ortalamasının çok üzerinde etkilemektedir. İkincisi ise; enerji verimliliği konusunda ülkemiz ortalamasının gerisindeyiz.

Elektrik fiyatlarının fahiş düzeyde arttığı dönemlerde kentimiz ekonomisi daha fazla zorlanmaktadır. Yaz aylarının gelmesiyle birlikte Antalya gibi iklimi sıcak bölgelerde iklimlendirme giderleri başta ticaret ve sanayi kesimi olmak üzere tüm sektörleri zorlamaktadır. Bu yüksek maliyetler işlerimizin sürdürülebilirliğini ve rekabet gücünü doğrudan tehdit etmektedir. Kentimizin iklim özelliklerinden dolayı zorunlu olarak artan elektrik tüketimi, bir taraftan maliyet yapımızı bozarken diğer taraftan da elektrik akımı istikrarını sıklıkla bozmaktadır. Yaşanan bu güç aşımı nedeniyle meydana gelen voltaj değişimleri ve elektrik kesintileri, üyelerimizin omuzuna yüklenmemelidir. Gerekli trafo kapasiteleri; ilgili kurumlar tarafından artırılmalı ve standartları yükseltilmelidir.

Kentimiz genelinde elektrik fiyatlandırma işlemi, mevsim endeksi dikkate alınarak düzenlenmelidir. Diğer taraftan özellikle sürekli dile getirdiğimiz bir konuyu da tekrar etmek isterim. Artan elektrik maliyetleri nedeniyle “Tarımsal Sulama” abone grubunun kapsamı genişletilmeli ve tüm tarımsal işlemleri kapsayacak biçimde “Tarım” abone grubu olarak yeniden düzenlenmelidir.

Değerli Meclis Üyeleri,

Bölgemiz başta olmak üzere dünyada yaşanan savaşlar ve çatışmalar, özellikle insani ve çevresel facialara neden olmaktadır. Kaçınılmaz şekilde siyasi ve ekonomik dengeleri de olumsuz etkilemektedir. Bu savaşlar ve çatışmalar örneğin ticaret yollarını kesintiye uğratmakta, ekonomik iş birliklerini zayıflatmakta ve ciddi ekonomik gerilemelere yol açmaktadır. Ülkemiz coğrafi konumu nedeniyle bu gelişmelerden doğrudan etkilenmektedir.

Kentimizin tarım ve turizme dayalı yapısı da bu etkileri doğrudan hissetmektedir. Hatırlayacağınız gibi geçtiğimiz dönemlerde tarımsal ihracat ve turizmde ciddi kayıplar yaşamıştık. Özetle, bölgemizdeki istikrarsızlıklar ülkemizin sosyal ve ekonomik dengelerini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle ülkemizin, bölgesel barış ve istikrarın sağlanmasına yönelik diplomatik çabalarını denge politikası çerçevesinde yoğunlaştırması önemlidir.

Değerli Arkadaşlar,

2025 yılının ilk çeyrek büyüme verileri, ekonomimizin karşı karşıya olduğu zorlukları açıkça ortaya koymaktadır. Milli gelir sadece %2 oranında büyürken; tarım sektörü %2, sanayi sektörü %1,8, imalat sanayi ise %2,4 oranında küçülmüştür. Buna karşılık, ürün üzerindeki vergiler %1,8 artmıştır. Bu tablo, özellikle reel sektörlerin bir an önce yeniden büyüme sürecine girmesinin ne kadar hayati olduğunu göstermektedir. Bu süreci istikrarlı ve sürdürülebilir bir şekilde yönetebilirsek, net ihracatın yeniden büyümeye olumlu katkı sağlayacağını göreceğiz. Kentimizdeki duruma baktığımızda ise tablo daha da dikkat çekicidir:

2025'in ilk beş ayında, kurulan şirket sayısı %21 azalırken, kapanan şirket sayısı %46 artmıştır. Aynı dönemde ülke genelinde bu oranlar sırasıyla %10 azalış ve %21 artış şeklindedir. Kentimizdeki girişimcilik ikliminin ülke ortalamasına göre daha fazla baskı altında olduğu anlaşılmaktadır. Finansal göstergeler de benzer bir tabloyu yansıtmaktadır: Yılın ilk 4 ayında, çekle işlem hacmi kentimizde %25, ülke genelinde %31 artmıştır. Protestolu senet tutarları kentimizde %46, Türkiye genelinde %165 artış göstermiştir. Karşılıksız çek tutarlarında ise kentimizde %21 azalış, ancak ülke genelinde %51 artış yaşanmıştır.

Bu veriler, tüm zorluklara rağmen kentimizde borçlara sadakat oranının ülke ortalamasından daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bankacılık kredileri cephesinde ise: toplam krediler kentimizde %40, Türkiye genelinde %37 artmıştır. Ticari krediler kentimizde %52, ülkede %23 oranında artmıştır. Tarım kredileri kentimizde %48, ülkemizde %47 oranında büyümüştür. Ancak bu artışlar, enflasyon oranı dikkate alındığında reel anlamda bir büyüme ifade etmemektedir. Bu durum, ekonomideki büyüme eğilimini zayıflatmakta ve iş dünyasının öz sermaye eksikliğini ve krediye bağımlı yapısını bir kez daha gözler önüne sermektedir.

Sonuç olarak hem ulusal düzeyde hem de kentimiz özelinde, üretimi ve istihdamı önceleyen, sermaye yapısını güçlendiren, borçluluğu azaltan politikaların hayata geçirilmesi artık bir zorunluluk haline gelmiştir.

Değerli Arkadaşlar,

Zeytinlik alanlar başta olmak üzere, tarım arazilerimizi madencilik ve açık saha madenciliğine ikame edecek düzenlemeler, bir süredir ülkemiz gündeminde yer almaktadır. Bu konuda görüşlerimizi ve önerilerimizi defalarca kamuoyuyla ve sizlerle paylaştık. Önümüzde iki seçenek bulunmaktadır: Birincisi; mevcut zeytin varlığımızdan ve tarımsal faaliyetlerimizden vazgeçip bu alanları madencilik faaliyetlerine açmaktır. İkincisi ise; zeytinliklerimizi ve tarım alanlarımızı koruyarak üretimi sürdürmek, maden ihtiyacımızı ise bu alanlar dışında, çevresel ve sosyal etkileri gözeterek karşılamaktır.

Hepimizin bildiği gibi madencilik süreli bir faaliyettir. Oysa tarım, kuşaklar boyunca devam eden, sürekliliği olan bir üretim biçimidir. Yalnızca ekonomik açıdan yapılacak bir fayda-maliyet analizinde dahi tarım, madenciliğe kıyasla daha sürdürülebilir ve yüksek katma değerli bir alandır. Bunu her iki sektörün kilogram başına ihracat fiyatlarını karşılaştırarak da açıkça görebiliriz.

İklim değişikliği, kuraklık ve su kıtlığı gibi sorunlarla mücadele ettiğimiz bu dönemde; GES, HES ve maden ocağı projeleriyle verimli tarım arazilerimizin riske atılması kabul edilemez. Bu

projeler hem yer altı hem de yer üstü su kaynaklarını kirletmekte; tarımı, hayvancılığı ve kırsal yaşamı tehdit etmektedir. Bu tür yatırımlara toptan karşı değiliz. Ancak gerek mevzuat düzenlemelerinde gerekse yatırım aşamalarında; doğamızı, kültürel mirasımızı ve tarımsal varlığımızı tehdit eden uygulamalara asla izin verilmemelidir. Medeniyetimizi geleceğe taşıyacak olan, üretimden vazgeçmeyen ve doğayla uyum içinde gelişen bir anlayıştır.

Unutmayalım ki zeytin hem gelenek hem de gelecektir!

